

FI

FI

FI

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 27.9.2007
KOM(2007) 558 lopullinen

**KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelma

Oppiminen kannattaa aina

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE, EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelma

Oppiminen kannattaa aina

1. JOHDANTO

Valtioiden ja hallitusten päämiehet vakuuttivat vuonna 1997 Amsterdamin julistuksen johdannossa vakaasti päättäneensä *edistää kansojensa mahdollisimman korkeaa tiedontasoa luomalla laajat mahdollisuudet koulutuksen saantiin sekä jatkuvan koulutuksen avulla*¹.

Lissabonissa vuonna 2000 järjestetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa asetettiin Euroopan strategiseksi päämääräksi tulla maailman kilpailukykyisimmäksi ja dynaamisimmaksi tietoperustaiseksi yhteiskunnaksi vuoteen 2010 mennessä. Lissabonissa ehdotetussa toimintasuunnitelmassa keskeistä oli työllistyvyyden ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen panostamalla kansalaisten tietoihin ja osaamiseen kaikissa elämänvaiheissa.

Vuonna 2001 annetussa komission tiedonannossa *Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen*² taas korostettiin elinikäisen oppimisen merkitystä eurooppalaisille. Yksi keskeisiä viestejä oli, *että perinteisiä koulutusjärjestelmiä on muutettava paljon avoimemmiksi ja joustavammiksi, jotta oppijoilla olisi mahdollisuus heidän tarpeitaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaaviin yksilöllisiin oppimisväyliin. Näin oppijat voisivat aidosti hyötyä yhtäläisistä mahdollisuuksista kaikissa elämän vaiheissa*.

Vuonna 2004 annetussa yhteisessä Koulutus 2010 -työohjelman edistymistä koskevassa väliraportissa painotetaan, että kaikkien kansalaisten on voitava hankkia uusia taitoja ja pitää ne jatkuvasti ajan tasalla, ja etenkin sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien ihmisten erityistarpeet on otettava huomioon. Aikuiskoulutus on (sekä määrällisesti että laadullisesti) tärkeää myös keskitason ja hyvän ammattitaidon omaaville ihmisille ammatinparannuksen kehittämisen kannalta³.

Vuonna 2006 annetussa aikuiskoulutusta⁴ koskevassa komission tiedonannossa *Oppia ikä kaikki*⁵ tähdennetään aikuiskoulutuksen merkitystä elinikäisen oppimisen keskeisenä osana. Se on ratkaisevaa kansalaisuuden ja ammatinparannuksen kehittämisen kannalta.

¹ Euroopan yhteisön perustamissopimus, http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/dat/C_2002325EN.003301.html

² Komission tiedonanto: Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen, http://ec.europa.eu/education/policies/lll/life/communication/com_en.pdf

³ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Päämääränä yhteiset joustoturvaperiaatteet: Uusia ja parempia työpaikkoja jouston ja turvan avulla, http://ec.europa.eu/employment_social/news/2007/jun/flexicurity_en.pdf

⁴ Komission tiedonannossa *Aikuiskoulutus: Oppia ikä kaikki* aikuiskoulutus määritellään aikuisten kaikenlaisiksi peruskoulutuksen jälkeiseksi opiskeluksi henkilön peruskoulutustasosta riippumatta.

Tässä toimintasuunnitelmassa keskitytään heikon lukutaidon, riittämättömän ammattipätevyyden ja/tai yhteiskuntaan sopeutumattomuuden vuoksi epäsuotuisassa asemassa oleviin. Jäsenvaltiosta riippuen näihin voi kuulua maahanmuuttajia, iäkkäitä, naisia tai vammaisia.

Laadukas, saatavilla oleva aikuiskoulutusjärjestelmä on perusedellytyksenä, jotta Eurooppa pystyy vastaamaan seuraaviin tulevien vuosien haasteisiin:

- Väestörakenteen muutoksista johtuvaa työvoimapulaa on ehkäistävä parantamalla työvoiman yleistä ammattipätevyyttä ja kohentamalla kouluttamattomien työntekijöiden (80 miljoonaa vuonna 2006) ammattitaitoa. Aikuiskoulutus voi olla tähän tarkoitukseen sekä nopea että tehokas keino.
- Koulunkäynnin keskeyttäneiden⁶ (lähes 7 miljoonaa vuonna 2006) jatkuvasti suureen määrään on puututtava tarjoamalla uusi mahdollisuus nuorille aikuisille, joilla ei ole päästötodistusta.
- Marginaaliryhmien pysyviä ongelmia, köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä, on ehkäistävä. Aikuiskoulutuksen avulla voidaan sekä parantaa ammattitaitoa että edistää aktiivista kansalaisuutta ja itsenäistä elämää.
- Maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan ja työmarkkinoille on tehostettava. Prosessin tueksi tarjotaan erityisiä aikuiskoulutuskursseja, myös kieltenopetusta. Osallistumalla isäntämaan aikuiskoulutukseen maahanmuuttajat voivat lisäksi varmistaa aiempien todistustensa validoinnin ja tunnustamisen.
- Osallistumista elinikäiseen oppimiseen on lisättävä ja puututtava siihen, että osallistuminen vähenee 34 ikävuoden jälkeen. Keskimääräisen työiän noustessa Euroopassa vanhempien työntekijöiden opiskelumäärän on nouseva samassa suhteessa.

Tarvetta lisätä investointia aikuiskoulutukseen vahvistavat tuoreimmat mittaustulokset, jotka osoittavat, että aikuisten (25–64-vuotiaat) osallistuminen elinikäiseen oppimiseen ei enää kasva, vaan on vuonna 2006 jopa hieman laskenut 9,6 prosenttiin⁷.

Toimintasuunnitelman tavoitteena on vahvistaa aikuiskoulutusala, jotta koko kapasiteettia voidaan hyödyntää. Erilaisine koulutuksentarjoajineen ja kohderyhmineen ala on varsin monitahoinen. Aikuiskoulutuksen monialaisuus tunnustetaan.

Toimintasuunnitelman yleistavoitteena on panna täytäntöön viisi tiedonannossa *Oppia ikä kaikki* vahvistettua keskeistä viestiä: osallistumisen esteiden poistaminen, laadun ja tehon parantaminen alalla, oppimistulosten nopeampi validointi ja tunnustaminen, riittävien investointien varmistaminen ja alan seuranta.

⁵ Komission tiedonanto *Aikuiskoulutus: Oppia ikä kaikki*, (KOM(2006) 614, 23.10.2006, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf)

⁶ 6 miljoonaa vuonna 2005: Komission valmisteluasiakirja ”Progress towards the Lisbon objectives in education and training – Report based on indicators and benchmarks – Report 2006”, SEK (2006) 639, 16.5.2006, s. 40.

⁷ Vuoden 2007 seurantaraporttiluonnos.

1.1. Kuulemismenettely

Tämä tiedonanto on vuonna 2006 julkaistun tiedonannon perusteella järjestetyn laajamittaisen kuulemisen tulos. Vuoden 2007 alkupuoliskolla komissio kuuli jäsenvaltioita neljässä alueellisessa neuvottelukokouksessa (Suomessa, Saksassa, Sloveniassa ja Portugalissa), joihin osallistui opetus- ja työministeriöiden, työmarkkinaosapuolten ja aikuiskoulutusalan kansalaisjärjestöjen edustajia.

Kunkin alueellisen kokouksen osana ja vuoden 2006 tiedonannon perusteella isäntämaa esitteli osanottajille esimerkkejä hyvistä käytännöistä valottaen

- tuloksia sidosryhmien integroinnista,
- kouluttamattomien työntekijöiden perustaitojen kartuttamistapoja,
- aikuiskoulutukseen osallistumista lisäävien politiikkojen ja toimien kehittämistä,
- epävirallisten oppimistulosten tunnustus- ja validointijärjestelmän toteutustapoja.

Hyvien toimintatapojen välittämistä kokouksissa voidaan pitää prosessin ensimmäisenä myönteisenä tuloksena.

Komissio sai toimintasuunnitelmasta lisää palautetta myös jäsenvaltioiden epävirallisilta palauteryhmiltä, joihin kuului poliittisia päättäjiä, työmarkkinaosapuolia sekä virallisen ja epävirallisen aikuiskoulutusalan kansalaisjärjestöjä⁸.

Toimintasuunnitelman laadinnassa komissiota avusti lisäksi asiantuntijaryhmä, johon kuului edustajia jäsenvaltioista, työmarkkinaosapuolista ja kansainvälisistä järjestöistä, kuten Unescosta.

2. TEHOKAS AIKUISKOULUTUSALA TOIMINTASUUNNITELMAN PERUSTANA

Aikuiskoulutusalan osuutta Lissabonin tavoitteiden saavuttamisessa ja koko elämän kattavassa ja elinikäisessä oppimisessa voitaisiin lisätä luomalla tehokkaampia järjestelmiä, joihin kaikki asianomaiset sidosryhmät osallistuisivat. Tämän toimintasuunnitelman avulla saatavat tulokset riippuvat myös näiden järjestelmien tehokkuudesta.

Jäsenvaltioiden lähtötasojen tiedetään vaihtelevan osallistumismäärien, laadun, rahoituksen ja alan kehittämisen kannalta. On lukuisia esimerkkejä jäsenvaltioissa EU:n tuella kehitetyistä hyvistä aloitteista, jotka muutkin voisivat ottaa käyttöön⁹.

Neuvotteluissa ja alaa koskevissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että voimakas ja tehokas aikuiskoulutusala käsittää muutamia tiiviisti toisiinsa liittyviä keskeisiä tekijöitä. Nämä tekijät ovat seuraavat:

- käytössä olevat toimintalinjat vastaavat yhteiskunnan ja talouselämän tarpeita ja kysyntää,

⁸ Kuulemisprosessiin osallistui 27 jäsenvaltiota, kolme ETA-maata ja Turkki.

⁹ ESF060603-ESF Support to Education and Training Background Document (tausta-asiakirja ESR:n tuesta koulutukselle).

- hallintorakenteet sekä aikuiskoulutusalan laadukkuus, teho ja vastuuvollisuus,
- toteutusjärjestelmät, mukaan luettuna opintotoiminta, opintojen ohjaus ja oppimistulosten tunnustaminen, millä vahvistetaan opiskelumotivaatiota ja oppimistarpeita taustana yhteiskunnan ja talouselämän tarpeet ja kysyntä.

Tarvitaan Euroopan taseisia sekä kansallisia, alueellisia ja paikallisia kumppanuuksia, joilla tehostetaan aikuiskoulutusala, laajennetaan ja helpotetaan koulutukseen pääsyä sekä luodaan edellytykset riittävään rahoitukseen¹⁰.

2.1. Toimintatapa

Neuvotteluissa vahvistui käsitys siitä, että viranomaisten tehtävänä on *muiden sidosryhmien kanssa* puuttua tilanteeseen oppimismahdollisuuksien takaamiseksi, jotta riskiryhmässä olevat voivat hankkia keskeiset taidot¹¹. Tämä on tarpeen, jotta voidaan varmistaa koulunkäynnin ilman virallista tutkintotodistusta keskeyttäneiden mahdollisuus halutessaan jatkaa peruskoulutustaan milloin tahansa elämän aikana ja tarjota heidän tuekseen tarkoituksenmukaisia ja uudenlaisia koulutusväyliä sekä tilaisuuksia pätevoitymiseen työssäoppimisen avulla. Tilanteeseen puuttuminen on entistä välttämättömämpää, koska menestyminen nopeasti muuttuvissa työympäristöissä edellyttää ammattitaitoa.

Sidosryhmät katsoivat, että muihin koulutusaloihin verrattuna aikuiskoulutusalan osuutta ja hyötyä koskevia tutkimuksia, pohdintoja tai julkaisuja ei ole paljon. Aikuiskoulutusmahdollisuuksien kehittäminen ei myöskään pysy yksilöiden ja yhteiskunnan tarpeiden tasalla.

Osallistumisen lisäämiseksi ja investointien houkuttelemiseksi on ratkaisevan tärkeää saada aikuiskoulutuksen laatu, tarkoituksenmukaisuus, tehokkuus¹² ja tulokset selvästi esiin.

Hallitusten ja muiden sidosryhmien olisi toimittava valtuuksiensa puitteissa tavoitteena helpottaa koulutuksen saantia, antaa ohjaus- ja arviointiapua sekä nopeuttaa epävirallisessa ja arkioppimisessa saavutettujen oppimistulosten validointia ja tunnustamista.

2.2. Hallintotapa

Neuvotteluihin osallistuneille oli selviö, että aikuiskoulutusta tarjoavien hyvä hallintotapa edistää tehokasta aikuiskoulutustarjontaa. Tämän seurauksena oppijat pääsevät hyviin tuloksiin ja kaikki sidosryhmät saavat tuntuvaan vastinetta investoinneilleen.

Hyvään hallintotapaan aikuiskoulutusallalla kuuluvat seuraavat tekijät:

- keskittyminen aikuisoppijaan,
- innovoiva asenne oppimiseen,

¹⁰ Promoting Adult Learning, OECD (2005), ISBN: 9264010939.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, elinikäisen oppimisen avaintaidoista (EUVL L 394, 30.12.2006).

¹² Komission tiedonanto ”Eurooppalaisten koulutusjärjestelmien tehokkuus ja tasapuolisuus”, KOM(2006) 481 lopullinen, 8.9.2006, http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/comm481_en.pdf

- todellisten tarpeiden analyysi,
- tehokas hallintojärjestelmä ja mielekäs resurssien kohdentaminen,
- pätevä henkilöstö,
- koulutuksentarjoajien laadunvarmistusmekanismit,
- vahvat näyttöön perustuvat seuranta- ja arviointijärjestelmät jäsenvaltioissa,
- tiiviit suhteet muihin koulutusaloihin ja elimiin, kuten opiskelijajärjestöihin, alayhdistyksiin ja alakohtaisiin laitoksiin. Koska työnantajat vastaavat suuresta määrästä aikuiskoulutustarjontaa työssäoppimisen ja opiskelua tukevan ympäristön muodossa, työnantajien osuus paikallisessa ja alueellisessa suunnittelussa on ratkaisevaa.

Suunnitelmallisuus ja järjestelmällisyys ovat tarpeen virallisen ja epävirallisen oppimisen kaikilla tasoilla ja osa-alueilla¹³, jotta voidaan lisätä vastuullisuutta ja avoimuutta sekä taata riittävä luottamus aikuiskoulutuksen mahdollisuuksiin täyttää kaikkien sidosryhmien, etenkin aikuisopiskelijoiden, vaatimukset.

2.3. Toteutus

Neuvotteluissa ilmeni, että aikuiskoulutuksen suurimpana haasteena on tuottaa palveluja, jotka vastaavat aikuisopiskelijan tarpeita, tuottavat laadukkaita tuloksia työmarkkinoiden ja yhteiskunnan käyttöön ja lisäävät kysyntää. Lisäksi tarvitaan useita erilaisia toisiinsa liittyviä toimenpiteitä monitahoisten osallistumisen esteiden poistamiseksi. Toimenpiteisiin kuuluvat:

- Korkealuokkaisen tiedotuksen ja ohjauksen on tavoitettava opiskelijat tehokkaammin. Tähän voidaan päästä yhteisöpohjaisin tai työpaikkakohtaisin palveluin. Osapuolet olivat vahvasti yhtä mieltä siitä, että palvelujen tulisi olla maksuttomia tämän toimintaohjelman kohderyhmille.
- Opiskelu tuodaan opiskelijoiden ulottuville yhteisöissä ja työpaikoilla. Tässä voidaan hyödyntää paikallisia oppimiskeskustoja, kansalaisjärjestöjä, opiskelua työpaikalla ja etäopiskelua. Opiskelutarjontaa eriytetään yksilöllisten tarpeiden mukaan.
- Oppimistulosten arviointi, validointi ja tunnustaminen tehdään joustavammaksi tavoitteena suoritustodistukset ja pätevytyminen. Tueksi annetaan ohjausta.
- Korkea-asteen koulutukseen pääsyä laajennetaan¹⁴, jotta pätevyystason nostaminen olisi helpompaa. Otetaan käyttöön kysyntälähtöiset rahoitusmekanismit (esim. yksilölliset oppimistilit, verohelpotukset tai luotot julkisista varoista tai valtiontakauksin), joilla vastataan rahoituspaineisiin ja kannustetaan kokoaikaiseen tai osa-aikaiseen opiskeluun.
- Omaehtoiseen opiskeluun kannustetaan sekä itsensä toteuttamisen että työllistettävyyden vuoksi. Tässä mielessä aikuiskoulutus on tehokasta

¹³ Ks. määritelmät valmisteluasiakirjasta ”Elinikäinen oppiminen” (SEK(2000) 1832, 30.10.2000) ja lisäksi Eurostatin tekemästä oppimistoiminnan luokittelusta.

¹⁴ Flash Eurobarometri 192: 87 prosenttia EU:n korkeakoulujen opetushenkilöstöstä katsoo, että korkeakoulujen olisi oltava avoimia aikuisopiskelijoille.

kieltenoppimista ja noudattaa komission strategiaa, joka esitettiin kielenoppimisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistämistä koskevassa toimintasuunnitelmassa¹⁵ vuosiksi 2004–2006. Ohjauksella voidaan ratkaisevasti auttaa aikuisia hyödyntämään yritysten, sosiaalitoimen ja muiden elinten tarjoamia mahdollisuuksia.

3. TOIMINTASUUNNITELMA

Jotta vuoden 2006 tiedonannossa esitetyt keskeiset viestit voidaan toteuttaa, komissio kehottaa jäsenvaltioita hiljattain järjestetyissä neuvottelukokouksissa kerättyjen näkemysten perusteella osallistumaan Euroopan laajuiseen toimintasuunnitelmaan, johon kuuluu seuraavanlaisia toimia:

- analysoidaan jäsenvaltioiden kaikilla koulutusaloilla toteutettujen uudistusten vaikutukset aikuiskoulutukseen,
- parannetaan aikuiskoulutustarjonnan laatua,
- lisätään aikuisten mahdollisuuksia pätevyystason nostamiseen vähintään yhdellä yksiköllä aiempaan verrattuna,
- nopeutetaan ammatillisten ja sosiaalisten taitojen arviointia sekä oppimistulosten validointia ja tunnustamista,
- tehostetaan aikuiskoulutusalan seurantaa.

Toimien toteutusta voidaan tukea Euroopan sosiaalirahaston varoin ja elinikäisen oppimisen toimintaohjelmalla.

3.1. Jäsenvaltioiden kaikilla koulutusaloilla toteutettujen uudistusten vaikutukset aikuiskoulutukseen

Aikuiskoulutus liittyy kaikkiin muihin koulutusaloihin, joten on tärkeää tarkastella muiden koulutusalojen kehitystä sekä virallisen että epävirallisen järjestelmän piirissä ja pohtia niiden keskinäistä vaikutusta aikuiskoulutukseen. Useimmat jäsenvaltiot kehittävät tutkintojen tunnustamista koskevia kansallisia rakenteita, jotka liittyvät eurooppalaisiin puitteisiin. Parhaillaan keskustellaan opintosuoritusten siirrosta. Kehittämistoimilla keskitytään helpottamaan koulutukseen pääsyä, etenemistä ja siirtoa, minkä vuoksi ne voivat merkitä uusia pätevyitysmahdollisuuksia aikuisille. Laadunvarmistus on koulutusuudistusten olennainen osa. Aikuiskoulutusalan kehittäminen on laajennettava koskemaan käynnissä olevaa koulutusalan uudistusta. Joissakin jäsenvaltioissa aikuiskoulutus sisältyy uudistuksiin, joissakin ei.

2008	Tarkoituksena on teettää kansallisten raportointijärjestelmien perusteella selvitys siitä, miten jäsenvaltioiden toteuttamat uudistukset ovat vaikuttaneet
------	--

¹⁵ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Kielen oppimisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistäminen, Toimintasuunnitelma vuosiksi 2004–2006
http://ec.europa.eu/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_en.pdf.

	aikuiskoulutusalaan. Selvitykseen sisältyisi uudistusten kustannus-hyötyanalyysi, jotta voidaan todella arvioida hyviä toimintatapoja. Tarvittaessa käynnistetään täydentävä tutkimus.
2009	Tulosten raportoinnissa selostetaan kehityssuuntauksia, saavutuksia ja puutteita Euroopan tasolla ja jäsenvaltioissa. Tällä täydennetään elinikäisen oppimisen toimintaohjelman ja muiden asiaan liittyvien EU:n aloitteiden kehittämistä.
2010	Komissio selostaa edistymistä, ja vuodesta 2010 lähtien raportti annetaan joka toinen vuosi.

3.2. Laadukkaampaa aikuiskoulutustarjontaa

Koulutustarjonnan laatuun vaikuttavat politiikka, resurssit, käytännön toteutus ja monet muut tekijät, mutta ratkaisevinta on toteutuksesta vastaavan henkilöstön pätevyys. Monissa jäsenvaltioissa on toistaiseksi kiinnitetty varsin vähän huomiota aikuiskouluttajien perus- ja jatkokoulutukseen, asemaan ja palkkaukseen. Aikuiskouluttajiin katsotaan tässä yhteydessä kuuluviksi opettajien ohella myös johtava ja ohjaava henkilöstö, tukihenkilöt ja hallintovirkailijat. Näiden on otettava huomioon erityisryhmien tarpeet. Henkilöstön laatu on ratkaisevaa osallistumisinnon herättäjänä.

2008	Julkaistaan tulokset tutkimuksesta <i>Aikuiskoulutusammatit Euroopassa</i> . Tutkimuksessa kartoitetaan jäsenvaltioissa käytössä olevia hyviä toimintatapoja ja laaditaan suosituksia. Tietoa hyvistä toimintatavoista levitetään Koulutus 2010 -toimintaohjelman ja elinikäisen oppimisen toimintaohjelman puitteissa (esimerkiksi vertaisoppimistoimin ja käytännön työharjoitteluin).
2009	Hyvien toimintamallien pohjalta kehitetään ammattilaisia koskevat aikuiskoulutusstandardit opintojen ohjausta unohtamatta.
2010	Tutkimustyötä jatketaan koulutuksentarjoajia koskevien laatustandardien ja akkreditoinnin kehittämiseksi. Tämä täydentää myös alan seurantaa.

3.3. Enemmän mahdollisuuksia aikuisille koulutustason nostamiseen

Euroopan väestöennusteet viittaavat siihen, että investointi määrättyjen kohderyhmien henkiseen ja sosiaaliseen pääomaan on välttämätöntä, kun otetaan huomioon työvoiman väheneminen ja siitä seuraavat vajeet työmarkkinoilla. Tiedotus ja ohjaus ovat ratkaisevia näiden ryhmien tavoittamiseksi ja motivoimiseksi. Olisi otettava huomioon tiedotusvälineiden osuus ja valmiudet tavoittaa vaikeasti tavoitettavat ryhmät. Myös opiskelijoiden äänen on päästävä kuuluville. Ei kuitenkaan riitä, että ihmisiä vain houkutellaan koulutukseen. Heille on annettava todelliset mahdollisuudet edetä ja pätevoitää, jotta integroituminen kaikilla elämän alueilla paranee.

Jäsenvaltioiden olisi tutkittava mahdollisuuksia asettaa kansalliset tavoitteet kohdeväestön taitotason nostamiseksi.

2008	Laaditaan luettelo kohderyhmien tavoittamiseen tarkoitetuista hyvistä toimintatavoista ja hankkeista, jotka auttavat etenemään ja menestymään, ja pyritään erityisesti nimeämään ratkaisevat tekijät, jotka helpottavat sopeutumista työmarkkinoille, koulutukseen ja yhteiskuntaan (vapaaehtoistyö). Elinikäisen
------	---

	oppimisen toimintaohjelmasta, etenkin Grundtvig-ohjelmasta, saatuihin tuloksiin kiinnitetään huomiota.
2009	Alan tutkimustoimintaa kartoitetaan vuonna 2008, ja tulosten perusteella julkaistaan kohderyhmien tavoittamiseen ja lisäselvitysten tekemiseen suunniteltuja pilottihankkeita koskeva ehdotuspyyntö elinikäisen oppimisen toimintaohjelman puitteissa, jotta saavutetaan tavoite koulutustason nostamisesta.
2010	Hankkeiden käynnistäminen ja tulosten seuranta alkaa samanaikaisesti. Jäsenvaltioiden olisi selostettava kohderyhmien taitotason nostamista kuvaavia tuloksia yhteisessä koulutustyöohjelman edistymistä koskevassa raportissa.

3.4. Heikommassa asemassa olevien ryhmien epävirallisen ja arkioppimisen ripeämpi arviointi ja tunnustaminen

Epävirallisen ja arkioppimisen tunnustaminen ja validointi muodostavat elinikäistä oppimista koskevan strategian perustan. Monissa jäsenvaltioissa on asiaa koskeva säädöskehys, ja useimmat ovat käynnistäneet pilottiohjelmaa.

Ammatillisten ja sosiaalisten taitojen arviointi ja tunnustaminen riippumatta siitä, missä ja miten taidot on hankittu, on erityisen tärkeää peruskoulutusta vailla oleville, jotta heidän on helpompaa sopeutua yhteiskuntaan. Heillä on todennäköisesti piileviä taitoja. Kaikkien sidosryhmien (työnantajien, valtiohallinnon, yksilöiden jne.) on tärkeää oivaltaa tämä, koska on ilmeistä, että epävirallisen ja arkioppimisen avulla hankittujen taitojen tunnustaminen voisi johtaa merkittäviin ajan ja rahan säästöihin. Sen vuoksi kansallisten hallitusten olisi suhtauduttava myönteisesti epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamiseen. Erityisesti olisi kiinnitettävä huomiota maahanmuuttajien pätevyyden validointiin ja tunnustamiseen, ellei ammattipätevyyden tunnustamista koskevista EU:n säädöksistä muuta johdu¹⁶.

2008	Määritetään hyvät toimintatavat epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamisessa ja validoinnissa painottaen sosiaalisia taitoja, jotka hankitaan pääasiassa virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella.
2009	Euroopan tasolla hyödynnetään vertaisoppimista, hyvien käytäntöjen vaihtoa ja rajatylittävää henkilöstönvaihtoa. Tätä rahoitetaan elinikäisen oppimisen toimintaohjelmasta.
2010	Esitetään ensimmäiset raportit, niistä keskustellaan seminaarissa ja tulokset ilmoitetaan kaikille sidosryhmille.

3.5. Tehokkaampaa aikuiskoulutusalan seurantaa

Kuten aikuiskoulutusta koskevassa tiedonannossa *Oppia ikä kaikki* todetaan, alan suurimpia heikkouksia on kykenemättömyys havainnollistaa aikuiskoulutuksen hyötyjä. Tarvitaan kiireesti yhteistä kieltä ja yhteisymmärrystä, joilla hälvennetään väärinkäsityksiä ja hankitaan lisää vertailukelpoisia alan tietoja. Jotta tietoja alan kehityksestä voidaan päivittää säännöllisesti (kahden vuoden välein), tarvitaan vähimmäismäärä perustietoja.

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005, ammattipätevyyden tunnustamisesta (EUVL L 255, 30.9.2005).

Toiminta liittyy kiinteästi meneillään olevaan indikaattorien ja vertailuarvojen kehittelyyn¹⁷, johon kuuluu myös indikaattoreita ja viitearvoja käsittelevän pysyvän ryhmän työ.

2008	Komission käynnistämän tutkimuksen perusteella jäsenvaltioiden ja sidosryhmien olisi sovittava johdonmukaista terminologiaa koskevasta ehdotuksesta. Tutkimuksen tavoitteena on ehdottaa perustermejä tarkoituksena helpottaa alan seurantaa kahden vuoden välein.
2009	Laaditaan ja tuotetaan sovittujen termien luettelo. Perustietojen kokoaminen aloitetaan niissä jäsenvaltioissa, jotka haluavat osallistua.
2010	Tulokset julkaistaan yhteisessä Koulutus 2010 -ohjelman edistymistä koskevassa raportissa.

4. AIKUISKOULUTUSALAN TOIMINTASUUNNITELMAN SEURANTA

Aikuiskoulutuksen on aika vakiinnuttaa asemansa elinikäisen oppimisen toimintaohjelmassa ja kaikilla poliittisen päätöksenteon tasoilla, jotta ala voi osaltaan vastata Euroopan haasteisiin.

Vuoden 2007 loppuun mennessä olisi perustettava työryhmä tukemaan komissiota ja jäsenvaltioita ohjelman toimien ja hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa sekä huolehtimaan jatkotoimenpiteistä. Neuvostoa ja parlamenttia pyydetään hyväksymään toimintaohjelma.

Vuoden 2009 jälkipuoliskolla järjestetään konferenssi, jossa selostetaan saavutettuja tuloksia ja pohditaan jatkotoimia.

¹⁷ Yhdenmukainen luettelo indikaattoreista ja vertailuarvoista, joilla arvioidaan edistymistä Lissabonissa asetettujen koulutusalan tavoitteiden saavuttamisessa, KOM(2007) 61 lopullinen.

LIITE: NEUVOTTELUSUUNNITELMA

- (1) **Neljä asiantuntijaryhmän kokousta Brysselissä**, osallistujina komission yksiköiden (työllisyyden ja sosiaaliasioiden PO, yritystoiminnan PO, oikeus- vapaus- ja turvallisuusasioiden PO) edustajia, työmarkkinaosapuolten (ETUC, EuroBusiness), kansainvälisten järjestöjen (OECD, UNESCO) edustajia, neljää alueryhmää edustavia sidosryhmiä ja asiantuntijoita sekä Euroopan aikuiskoulutusyhdistyksen (European Association for the Education of Adults, EAEA) edustaja.
- (2) **Neljä kansainvälistä neuvottelutilaisuutta jäsenvaltioiden, ETA-maiden ja Turkin kanssa**, osallistujina opetus- ja työministeriöiden, työmarkkinaosapuolten ja muiden sidosryhmien edustajia.
 - Helsinki, 22.–23. helmikuuta 2007, osallistujamaat: Islanti, Latvia, Liettua, Norja, Ruotsi, Suomi, Tanska, Viro
 - Bonn, 12.–13. maaliskuuta 2007, osallistujamaat: Alankomaat, Belgia, Irlanti, Liechtenstein, Luxemburg, Ranska, Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta
 - Ljubljana, 26.–27. maaliskuuta 2007, osallistujamaat: Bulgaria, Itävalta, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari
 - Lissabon, 3.–4. huhtikuuta 2007, osallistujamaat: Espanja, Italia, Kreikka, Kypros, Malta, Portugali, Turkki
- (3) **Korkean tason neuvottelut jäsenvaltioiden edustajien kanssa**
 - Heidelberg, 1.–2. maaliskuuta 2007 Epävirallinen ministerikokous
 - Hampuri, 22.–23. toukokuuta 2007 Ammatillisesta koulutuksesta vastaavien johtavien virkamiesten kokous
 - Bryssel, 14.–15. kesäkuuta 2007 Ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean kokous
- (4) **Epäviralliset neuvottelut jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien kanssa**
 - (a) Jäsenvaltioiden palauteryhmien epävirallinen kuuleminen. Jäsenvaltioiden, ETA-maiden ja Turkin viranomaisia kehoitettiin järjestämään kansalliset neuvottelukokoukset asianomaisten sidosryhmien kanssa 26.4–22.5.2007 välisenä aikana.
 - (b) Muita epävirallisia neuvotteluja muissa tilaisuuksissa (aikuiskoulutusta käsittelevät työmarkkinaosapuolten kokoukset, seminaarit ja keskustelut).